

PRÍPADOVÁ ŠTÚDIA:

KEĎ DOMOV JE NEZNÁMY

Téma:	Zameranie:
migrácia, utečenectvo, kultúrne vzorce, diskriminácia, stereotypy	Psychologická disciplína: Vývinová psychológia, psychológia osobnosti, pedagogická psychológia, sociálna psychológia Odporúčaný odbor štúdia: ekonómia a manažment, mediálne a komunikačné štúdiá, právo, sociálna práca, učiteľstvo a pedagogické vedy

1 Layla vyrastala v Aleppe. Aleppo bolo pred vojnou jedno za najkrajších historických miest
2 v Sýrii. Laylino detstvo bolo plné radosti. Počas slnečných dní sa hrávala s inými deťmi na
3 uliciach, skákala cez laná a hrala sa na schovávačku v starých budovách. Laylina rodina držala
4 pokope, širšia rodina sa často stretávala pri oslavách. Okrem toho sa každú nedeľu stretávala
5 na večeri u starých rodičov. Jedli sa tradičné sýrske jedlá ako hummus a tabbouleth. Starší
6 členovia rodiny si rozprávali príbehy z minulosti a deti sa smiali a zabávali. Layla sa vždy tešila
7 na baklavu. Mala rada tú sladkú chuť medu. Rodičia sa snažili Layle poskytnúť dobré
8 vzdelanie. Na miestnych trhoch sa zoznamovala s miestnymi zvyklosťami a tradíciami. Keďže
9 ju fascinovali príbehy o histórii a kultúre Sýrie, vždy sa tešila, keď mohla navštíviť nejakú
10 historickú pamiatku. Rada chodila najmä na citadelu, ale aj na rôzne miestne festivaly.

11 Jej dospelie bolo ale poznačené správami o rastúcom napätí v krajine. Z radostného
12 dieťaťa sa stalo smutné dievča. Doma sa hovorilo len o blížiaci sa vojne a s bratom sa už viac
13 nesmiali pri spoločných hrách ako kedysi v dome starých rodičov. Keď začala vojna, život sa
14 jej radikálne zmenil. Veľmi rýchlo stratila svojich rodičov, aj brata. Mala len šesťnásť rokov
15 a už sa musela vyrovnávať s vojnovým stavom v krajine, so smrťou rodičov a neskôr aj
16 so smrťou staršieho brata. Z jej rozvetvenej rodiny takmer každý zomrel. Layla si uvedomila,
17 že ostala sama a musí sa o seba postarať. Už sa nevládala skrývať pred bombami a utekať
18 pred guľkami. Život sa jej zmenil na nočnú moru a ona sa rozhodla ujsť do Európy v nádeji
19 na lepší život. Hoci si uvedomovala riziká, ktoré ju môžu cestou postretnúť, rozhodla sa, že už
20 nemá čo riskovať, a vydala sa na dlhú a náročnú cestu. Mala veľké šťastie, že sa vyhla násiliu,
21 ktoré na ňu ako na mladú ženu číhalo na každom kroku. Našťastie prevádzač, s ktorým išla,
22 bol kamarát jej zosnulého brata a bral ju ako svoju sestru. Aj preto sa dala na takú náročnú
23 cestu. Bez toho, aby mohla aspoň niekomu dôverovať, by na to asi nenabrala odvalu, hoci si
24 často hovorila, že je jedno, kde ju zastihne smrť alebo násilie. Dúfala a verila, že financie, ktoré

25 sa jej podarilo dať dokopy pred cestou, jej postačia až na príchod do Európy. Posledné peniaze
26 dala za plavbu loďou do Talianska. Nesmierne sa bála, keďže už počula mnoho príbehov
27 o ľuďoch, ktorí na ceste zahynuli a do Európy sa nedostali. No nemala na výber.

28 V Taliansku sa dostala do utečeneckého tábora. Keď sa jej pýtali, kam ide, nevedela, ukázala
29 na náhodné miesto na mape a povedala, že tam má príbuzných a chce ísť za nimi. Vďaka tejto
30 milosrdnej lži bola prepravená na Slovensko, kde požiadala o azyl. Síce nevedela, v akej
31 krajine je, ale verila, že všetko bude dobré. Dostala sa do azylového zariadenia, kde žila
32 s ostatnými s podobným osudom. Zo začiatku sa cítila veľmi osamelo. Nevedela jazyk,
33 nevedela, či chce na Slovensku zostať, nepoznala krajinu a ani jej zvyklosti. Hoci v azylovom
34 zariadení žila s viacerými ľuďmi, spočiatku nevedela, či im môže dôverovať. Začala s nimi
35 komunikovať až po pol roku. Dovtedy bola veľmi plachá a na väčšinu otázok odpovedala nie.
36 Možno aj preto, že slovenský jazyk jej najskôr pripadal veľmi čudný a myslela si, že sa ho nikdy
37 nenaučí. Rozhodla sa ale vytrvať a hoci sa iné ženy zo Sýrie len minimálne snažili naučiť sa
38 rozprávať, Layla sa rozhodla naučiť sa jazyk čo najlepšie. Písmo, reč, výslovnosť, všetko to
39 bolo pre ňu cudzie. No zvládla to.

40 Postupne sa otvorila a začala komunikovať so ženami zo Sýrie a z iných arabských štátov,
41 neskôr aj so sociálnymi pracovníčkami a pracovníkmi, ktorí pracovali v azylovom dome. Pre
42 väčšinu sýrskych utečenkýň a utečencov bolo Slovensko len prestupnou stanicou, no Layla už
43 nechcela meniť miesto pobytu a zvykať si odznova. Vytrvalo pracovala na tom, aby čo
44 najlepšie ovládala gramatiku jazyka, a požiadala o zapísanie do školy. Mala 17 rokov a mala
45 ukončené len základné vzdelanie. S pomocou sociálnych pracovníčok migračného úradu sa
46 dostala na strednú školu a vyučila sa za pekárku/cukrárku. Okrem tradičných slovenských
47 výrobkov sa s odvahou pustila aj do výroby sýrskych tradičných jedál. Neskôr, keď si našla
48 slovenského priateľa, si založila živnosť a otvorila si s ním v meste malú pekáreň. Layla sa
49 konečne mohla cítiť šťastne.

2

1 **Výpoveď študentky o tom, ako sa adaptovala v novom prostredí**

2 *Ako som sa adaptovala na Slovensko? Asi by som mala povedať, že to bolo ťažké, ale nie je to*
3 *tak. Z toho všetkého, čo som zažila, odkedy v našej krajine vypukla vojna, bolo adaptovanie sa*
4 *Slovensko a slovenskú kultúru, to najjednoduchšie. Najťažšie to bolo doma. Keď sa začala vojna*
5 *a nevedeli sme, čo máme čakať, ako sa skrývať, ako sa chrániť. Tie prvé dni boli najhoršie. Ďalšie*
6 *hrozné momenty som zažívala, keď som sa priebežne dozvedala, že mi zomrel otec, mama aj*
7 *brat. Všetci a postupne. Ešte teraz, keď si na to spomínam, mám zimomriavky po celom tele.*
8 *Otec sa hneď prihlásil ako dobrovoľník do armády, aby nás mohol brániť. Padol hneď v prvej vlne,*
9 *aj s bratom. Mama sa nestihla ukryť počas bombardovania. Nemala som čas a ani možnosť ich*
10 *poriadne pochovať a rozlúčiť sa s nimi. Viete, najskôr tomu nechcete veriť, hovoríte si, že nie, toto*
11 *sa naozaj nemôže diať, to nie je pravda. Dlhú som stála na mieste a nevedela sa pohnúť. Úplne*

12 som zmeravela. Ani plakať som nemohla. A potom na to už nebol čas... musela som sa rýchlo
13 postarať o seba.

14 Neostalo mi toho veľa. Doma sme mali pár financií na horšie časy. Zobrala som ich, lebo ved'
15 horšie časy už nebudú, ako boli. Ukrývajú sa s obnosom financií v sutinách mesta som riskovala
16 nielen život, ale aj to, že prídem o peniaze... a teraz mi napadlo, že keby som prišla o život, aj tak
17 by mi tie peniaze boli už zbytočné. Počas vojny sa vám rýchlo zmenia priority. Stretnúť v takom
18 čase kamaráta je priam zázrak. A ešte väčší zázrak je ten, že robí prevádzka. Nemusel ma
19 presviedčať a okamžite som sa pridala. Hocikam, len preč z vojnovnej situácie. Keby ho nebolo,
20 asi by som tu už nebola. Útek do bezpečia ma stál takmer všetko. No iní za to zaplatili životom,
21 takže nič neľutujem. Aj môj a bratov kamarát zomrel. Po našej skupine previedol ešte asi 5
22 ďalších skupín ľudí do bezpečia a pri tej poslednej sa nešťastne utopil. V tom čase som už bola
23 v Taliansku v utečeneckom tábore. Bola som nepripravená na ďalšiu smrť. Ved' som mala len
24 šesťnásť. Nevedela som, čo mám robiť, chcela som odísť niekam inam, hocikam, kde by mi to
25 nepripomínalo vojnu, nebezpečenstvo, smrť. Niekam, kde bude málo ľudí z nášho kraja. Chcela
26 som úplnú zmenu.

27 O Slovensku som nevedela nič a ani nik okolo mňa nevedel, že taká krajina existuje. Všetci chceli 3
28 ísť do Nemecka, no ja som nechcela ísť s našincami. Často sa rozprávali o smrti, o náboženstve
29 a o vojne doma. Rozhodla som sa ísť tam, kam iní nepôjdu. A vlastne som urobila dobre.
30 Na Slovensku som bola ubytovaná v Gabčíkove. Dalo sa na to zvyknúť, bolo to útulné a čisté.
31 Nečakala som viac. Musím povedať, že som síce nebola naučená na vašu stravu, ale zvykla som
32 si. Horšie bolo naučiť sa jazyk. Zo začiatku mi to veľmi nešlo, ale nevzdávala som sa. Som vďačná
33 za kurzy slovenského jazyka, ale aj za mnoho iného, čo som sa v tábore naučila.

34 Ak bolo niečo náročné, tak to bol určite školský systém. Dlho som si naň zvykala. Nevedela som
35 sa koncentrovať, nerozumela som učiteľom, učenie mi išlo ťažko. Občas som si veru aj poplakala.
36 Našťastie sa ma ujal starší spolužiak a učil sa so mnou, vysvetľoval mi to, čo som nevedela. Keby
37 ho nebolo, asi tú školu nedokončím. Hoci to mala byť zamerané viac prakticky, bolo tam veľa
38 teórie a cudzích pojmov. A potom som mala problém so zvládnutím financií. Pár pravidiel som
39 mala už naučených z domu. No potrebovala som sa naučiť ešte oveľa viac. Zo začiatku som
40 nevedela vyjsť z financiami, rozdeliť si ich v čase... to bolo ťažké. Ale s pomocou Petra, ktorý sa
41 postupne zo spolužiaka stal mojím partnerom, som to zvládla a dnes máme spolu malú
42 pekárničku.

1

**UČITEĽSKÁ
AKADÉMIA**
Univerzita Komenského
v Bratislave

Ako citovať tento učebný materiál:

Lemešová, M., Minarovičová, K., Sokolová, L., & Zacharová, Z. (2024). *Keď domov je neznámy*. In: Dvorská, D., Sokolová, L., Karolčík, Š., Dovičák, M., Griguš, S., & Hrcán, Z.: Učiteľská akadémia UK [webová stránka]. Získané z <https://www.ucitelskaakademia.sk/pripady-a-pribehy/psychologia-x-krat-inak/ked-je-domov-neznamy>

Prípadové štúdie a zadania sú súčasťou publikácie:

Lemešová, M., Minarovičová, K., Sokolová, L., & Zacharová, Z. (2024). *Psychológia x-krát inak*. Univerzita Komenského v Bratislave. ISBN 978-80-223-5955-9.